

NYTT FRA KMD, FORVENTNINGER OG FREMTIDSTANKER

Først vil jeg takke for at jeg har fått komme hit å åpne denne fagkonferansen her i Haugesund.

Tittelen for foredraget er: Forventninger, nytt fra KMD og fremtidstanker.

Forventninger

Det er sikkert flere av dere som ikke kjenner meg, så vil jeg gjerne få presentere meg selv. Jeg er opprinnelig marineingeniør, og har jobbet i Sjøforsvaret og Kystvakten. Jeg har vært ordfører i Evenes kommune fra 2003. Som ordfører vet jeg hvor viktig kontrollutvalgets arbeid er.

Å legge til rette for en god egenkontroll, er en viktig oppgave for departementet. Ansvar for en styrket egenkontroll ligger først og fremst hos kommunene.

Jeg vil benytte anledningen til å takke dere for den innsatsen dere gjør. Dere gjør en meget viktig jobb!

Kontrollutvalgene er avgjørende for å oppnå en velfungerende egenkontroll i den enkelte kommune eller fylkeskommune.

Kontrollutvalgenes viktigste oppgave er å kontrollere og føre løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen – på kommunestyrets vegne. Å stille de vanskelige spørsmålene er essensielt for et kontrollutvalg. Ettersom loven setter relativt vide rammer for virksomheten til kontrollutvalget, kan utvalget i stor grad selv skape innholdet i arbeidet. Kontrollutvalget må ha et våkent blikk på virksomheten til kommunene og sette viktige saker på dagsordenen. Bruk de vide rammene loven har lagt opp til!

Kontrollutvalgsmedlemmene må selv ta initiativ og bringe saker som de mener er viktige, inn for utvalget.

Ta initiativ til å skape et aktivt og engasjerende kontrollutvalgsarbeid!
Det snakkes innimellom at det er vanskelig å rekruttere folk til kontrollutvalgene.

Jeg tror det viktigste rekrutteringsverktøyet er dere selv, dere som sitter i kontrollutvalgene.

Ta tak i sakene og vis dere frem!

Da vil folk se at det dere gjør er både spennende og viktig!

En god egenkontroll krever godt samspill mellom de ulike aktørene, kommunestyret, kontrollutvalget sammen med sekretariatet, administrasjonssjefen og revisor.

God kommunikasjon og samhandling mellom kontrollutvalg, sekretariat og revisor er en forutsetning for at kontrollutvalget kan utøve kontroll og tilsyn.

For at dette samspillet skal fungere, er det nødvendig at aktørene kjenner både sin egen og hverandres roller.

Selvstendighet og objektivitet er viktige forutsetninger for at kontrollutvalget skal kunne fylle sin funksjon.

Kontrollutvalget skal ikke være en arena for partipolitikk eller overprøve politiske avgjørelser.

Det er min oppfordring til kommunene at det settes av tilstrekkelig med ressurser til dette arbeidet.

Vis nysgjerrighet og våg å stille de ubehagelige spørsmålene.

Kontrollutvalget må se og bli sett.

Kontrollutvalget har utstrakt innsynsrett i den kommunale forvaltningen, og kan gjennomføre de undersøkelser som utvalget mener er nødvendig. Kontrollutvalget bør samtidig sørge for åpenhet og innsyn i det arbeidet utvalget selv utfører. Vær åpne om de vurderingene dere gjør, bruk mulighetene som ligger i å ha åpne møter.

Åpenhet i kontrollutvalget vil kunne medvirke til at innbyggerne får tillit til kontrollvirksomheten i kommunen og til kommunen selv.

Vær synlig.

Å vise fram kontrollutvalgets arbeid er viktig for å skape tillit til at kommunen er underlagt folkevalgt kontroll.

Handler også om offentlighet og innsyn i dokument, aktiv deltakelse i kommunestyret, åpning av møter til kontrollutvalget og medieomtale av arbeidet til utvalget.

Det er viktig at kommunestyret er informert om resultatet av virksomheten til kontrollutvalgene.

I tillegg vil det være en fordel at kontrollutvalgslederen medvirker aktivt til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid i kommunestyret.

Nytt fra KMD

Jeg vil nå presentere fire prosjekter som KMD arbeider med av interesse for dere:

1) Kommunereform

Innledningsvis vil jeg si noen ord om prosessen med kommunereform, som jeg vet mange av dere er opptatt av.

Regjeringens ambisjon er klar. Vi skal i denne stortingsperioden legge grunnlaget for en kommunereform. Siden valget har vi jobbet intenst med reformspørsmålet. KMD satte i januar 2014 ned et ekspertutvalg. I mars

leverte utvalget en delrapport som på fritt faglig grunnlag foreslo kriterier som har betydning for oppgaveløsningen i kommunene.

Ekspertutvalget skal i desember 2014 levere en sluttrapport som skal vurdere kriterier for å ivareta nye oppgaver.

I kommuneproposisjonen for 2015 som ble lagt fram i mai kom KMD med en nærmere gjennomgang av mål, virkemidler og fremdrift.

Høsten 2014 vil alle landets kommuner inviteres til å delta i prosesser for å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner.

Ekspertutvalget viser i delrapporten at det har vært en økning i den statlige styringen de siste 10–20 årene, og at dette til dels har vært begrunnet med manglende kapasitet og kompetanse i kommunene.

Med større enheter vil det etableres solide fagmiljøer i kommunene. Når fagmiljøene styrkes bør også den statlige detaljstyringen bli redusert. For dere vil jeg framheve at hvis vi klarer å styrke den kommunale egenkontrollen, har vi en ambisjon om at det statlige tilsynet med kommunene kan reduseres.

2) Opprettelse av Kommunelovutvalget

Som sikkert flere av dere er kjent med ble det i juni i fjor oppnevnt et kommunelovutvalg. Utvalget skal foreta en helhetlig gjennomgang av kommuneloven for å styrke det kommunale selvstyre, og bl.a. vurdere reglene om egenkontroll.

Utvalgsleder Oddvar Flæte, tidligere fylkesmann i Sogn og Fjordane, vil i morgen holde innlegg og gå gjennom mandatet og prosessen videre for utvalget.

3) Ny utredning om kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat - Utlyst januar 2014- Tildelt Deloitte.

Deilotte ble i mars 2014 tildelt et utredningsoppdrag som skal evaluere kontrollutvalgene og deres sekretariat. Sluttrapport skal leveres 1. november 2014.

Oppdraget skal evaluere både kontrollutvalgene og sekretariatene.

Utredningen skal blant annet se på:

Hvordan planlegger kontrollutvalgene sitt arbeid, hvilke erfaringer har kontrollutvalgene med forvaltningsrevisjon og selskapskontroll og hvilke erfaringer har de med høringer.

Oppdragstaker skal også kartlegge hvor mange kontrollutvalgssekretariat som finnes i landet og undersøke et antall sekretariater og gi en nærmere redegjørelse av arbeidsoppgaver.

Innebefatter også vurderinger av;

Hvordan sørger sekretariatene for at sakene blir forsvarlig utredet.

Utfører de selvstendig saksbehandling og selvstendige vurderinger i sine saksfremlegg til kontrollutvalget.

Oppdragstaker skal også kartlegge hvilken kompetanse sekretariatene besitter, samt gi en vurdering av sekretariatene.

4) Lovendringsforslag om utsatt offentlighet av foreløpige revisjonsrapporter og oppmykning av revisors taushetsplikt

Det tredje jeg vil nevne er to lovendringsforslag som KMD i disse dager er i ferd med å fremme for Stortinget.

Det ene om utsatt offentlighet av foreløpige revisjonsrapporter frem til endelige revisjonsrapporten foreligger.

Det andre er forslaget om å endre reglene om revisors taushetsplikt.

Som dere vet, har forslagene vært på høring.

Særlig relevante for dere er det første spørsmålet om utsatt offentlighet. Det finnes i dag ikke hjemler for utsatt offentlighet av foreløpige revisjonsrapporter.

Et saksdokument som er sendt fra revisjonen til kommunen i forbindelse med et revisjonsoppdrag, er i utgangspunktet offentlig idet det er kommet inn til kommunen.

Det er gode grunner for å gi utsatt offentlighet for korrespondansen fram til at rapporten endelig oversendes kommunen.

Det andre lovendringsforslaget går ut på å endre kommuneloven § 78 slik at revisors taushetsplikt skal omfattes av forvaltningslovens alminnelige bestemmelser om taushetsplikt.

Forslaget innebærer en oppmykning av revisors taushetsplikt.

Bakgrunnen er at det ikke behov for en så streng taushetsplikt som dagens,

og at forvaltningsloven har avveier hva som er beskyttelsesverdige og ikke-beskyttelsesverdige opplysninger.

Taushetsplikten bør ikke være mer vidtgående enn hva det er et saklig og reelt behov for.

Fremtidstanker

Siden årtusenskiftet har det skjedd mye på kontrollfeltet.

Kontrollutvalgets funksjon har blitt fremhevet og styrket.

Vi ønsker fortsatt å holde trykket opp på dette feltet.

Gjennom evalueringen av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat vil vi få et meget nyttig kunnskapsgrunnlag for kommunelovutvalgets arbeid knyttet til egenkontroll.

Utredningen vil kunne danne grunnlag for en eventuell vurdering av regelverk og utvikling av nye tiltak.

Appell

Jeg håper dere går herfra med en følelse og en stolthet over av at dere gjør en meget viktig jobb.

Jeg vil også oppfordre dere til lytte til foredragene, diskutere og utveksle erfaringer i pausene og det sosiale arrangementet senere i kveld.

Å ha et treffpunkt som dette er en unik mulighet til å utveksle erfaringer og få inspirasjon og som vil gjøre det lettere å ta kontakt med hverandre i ettertid.

Takk for oppmerksomheten.